

Inatsisartunut ilaasortaq
Villy Olsvig
Inuit Ataqatigiit

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik pillugu § 37 naapertorlugu apequteqaammum nr. 95-imut akissuteqaat

07-03-2017
Suliaq nr. 2017 – 4761/
AAN 2017-5194

§ 37 naapertorlugu apequteqaammum nr. 95-imut akissuteqaat

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut matuma kinguliani allassimasut apequteqarfigaatit.

Postboks 1037
3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 32 46 14

E-mail: oed@nanoq.gl

www.nanoq.gl

1. Akileraartarnermi aqutsisoqarfiup ataani

- a. Atorfillit qassit nunatta avataani soorlu qallunaat nunaani akileraartarnerup ataani sulisinneqarpat?
- b. Taakkuningga qassit kommunit aaqqissuussaannerat sioqqullugu nunatsinni kommunini sulisimappat?
- c. Nunatsinnut taamatut atorfeqartitsineq qanoq ukiumut naleqarpa aningaasarsiat?
- d. Akileraartussaataitaanerat aammalu akileraartarnerat sumut ingerlasarpa?
- e. Nunatsinnut angalasarnerat ukiumut qanoq naleqartarpa?
- f. Nunatsinni aammalu qallunaat nunaanni nalunaaqutap nikingassutaa sullitanut sunniteqartarnerluni?
- g. Nunatsinni innuttaasunut sullinneqartunut oqaatit aporfigineqartarnerlutik?
- h. Naalakkersuinikkut killiliisoqalersaartoqarnerluni atorfiit nunatsinnut nuunneqarsinnaaneramik?

1a pillugu

01/03/2017 ukiumut sulisussanit tamarmiusunit 114-init 10-it Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup Kalaallit Nunaata killeqarfiata avataani sulisorai. Taamaattoq ukiumut sulisussanit taakkunanga 3-it 1992-imili Danmarkimi atorfeqartinneqarput.

1b pillugu

Soqanngilaq.

1c pillugu

Sulisut suliassaqaqarfinnut, suliassanut piukkunnassuseqarnermullu tunngatillugu sulisartunut isumaqatigiissutit pineqartut tunngavigalugit atorfeqartinneqarput, ilanngaasiinnginnermi aningaasarsiat tamarmiusut 5 mio. koruunit missaannik annertussuseqarput.

1d pillugu

Kalaallit Nunaata aamma Danmarkip akornanni marloriaammik akileraarusersuinnginnissamut isumaqatigiissummi allassimavoq, nunami sulisup najugaqarfigisaani akileraarummik akiliisoqartassasoq. Sulisut taamaalillutik Danmarkimi akileraaruteqartarput.

1e pillugu

Nunatsinnut angalanermit tunngatillugu aningaasartuutitut naatsorsuinernik soqanngilaq, taamatullu suliffiup iluani sulilluni angalanermit taamaattunut tunngatillugu taamaattoqarani.

1f pillugu

Sulisut pingajorarterutaasa missaanniittut pingaartumik nalunaaqutaqatigiit iluanni inunnik imaluunniit suliffeqarfinnik sullissinermik suliaqarput. Sulisut Danmarkimi atorfeqartut, kisianni pingaartumik inunnik imaluunniit suliffeqarfinnik Kalaallit Nunaanniittunik attaveqartartut, innuttaasut pitsaanerpaamik sullinneqartussanngorlugit, suleriaatsitik aaqqissuuttarpaat. Aammattaaq nalunaaqutaqatigiiaat ”ammasarfiit annertusinerattut” iluaqutaasumik atorneqartarput, tassani sulisut sullissinissamut aamma suliassanik isumaginninissamut piareersimasarlutik.

1g pillugu

Naamik. Sulisut akornanni kalaallisut oqaluttunik taamatullu danskisut oqaluttunik sulisoqarpoq.

1h pillugu

Akilaartarnermit Aqutsisoqarfiup illoqarfinniinnera, nunaqarfinniinnera aamma nunaniinnera ingerlaavartumik nalilersorneqartarpoq. Akilaartarnermit Aqutsisoqarfiup tamatigut qaffasissumik sullissinissaq anguniartarpa.

Maannakkorpiaq atorfiit taakkua Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissaat pilersaarutaanngilaq. Ukiunut sulisussat 10-it akornanni ilaatigut Aalborg-imi sulisoqarpoq, nioqcutissanik eqqussuinnermit akitsuutunik akiliisitsiniartarnermik qulakkeerisunik, taamatullu Københavnimi Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfianit innuttaasut il.il. Kalaallit Nunaannut imaluunniit Kalaallit Nunaannit nuuttut sullinneqartarlutik. Akilaartarnermi kukkunersuisarnermit tunngatillugu atorfiit pillugit oqaatigineqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni pisariaqartunik piginnaasaqartunik atorfiit inuttalerniartarnerat ajornakusoortorujussusooq.

- 2. Aningaasarsianit akilaarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 30. november 2009-meersoq, § 19 akeqanngitsumik biileqartitaanermik annertunerusumik akilaarusiineq,**
 - a. Akeqanngitsumik biileqartarnermi akinik qaffaasimaneq aningaasanngussagaanni sunniuteqarsimanerluni?**
 - b. Suliffeqarfiit nalunaartussaataitanerat tamakkiisumik arajutsisaqarfiunngitsumillu malinneqaqqullugit Naalakkersuisut qanoq iliuseqarusuppat?**

2a pillugu

Ukiuni arlalinni kingullerni Akilaartarnermit Aqutsisoqarfiup nakkutilliisuinik akeqanngitsumik biilertarneq immikkut sammeneqarpoq. Inuit akeqanngitsumik biilertarnermik atuiunnaartut 2014-imiit 2015-imut 8,3 %-imik amerlisimasut Akilaartarnermit Aqutsisoqarfiup maannakkorpiaq takusinnaavaa. Akeqanngitsumik imaluunniit ilaa akeqanngitsumik biilertarnerup aningaasartai 5,5 %-imik amerlisimapput. Taamaattoq aningaasat agguaqatigiissillugit innuttaasut atuiunnaartarnerat 2,5 % missaani annikilleriarpoq. Annikillinera suliffeqarfiit biiliitiminnik ikilisisisimanerat annertunertigut pissutaasoq ilimagineqarpoq. Akeqanngitsumik biilertarnerup sukannernerusumik akilaaruserneqartalerneranumut kajumissuseqalersitsiviusut eqqarsaatigalugit, matuma siuliani allassimasut Akilaartarnermit Aqutsisoqarfiup takusaannut naapertuulluinnarput.

2b pillugu

Sulisitsisut isertitat B-it, soorlu akeqanngitsumik biilerneq il.il. sulisitsisumut imaluunniit taassuma sulisuinut atugassiissutigineqartuq pillugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut paasissutissiinissamik pisussaaffeqarput, takuuk akileraaruserinermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 2. november 2006-imeersumi § 30, imm. 1, nr. 4.

Suliffeqarfiup biilii sulinermi atugassatut nalunaarsorsimasut il.il. aammalu taassumanga suliffiup avataani biilernermut atorneqartut, aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 2. november 2006-imeersumi § 19-imi pineqartunut ilaapput aammalu tamanna sulisitsisumit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut paasissutissiissutigineqangippat, suliffeqarfik akisussaatinneqarsinnaavoq tamannalu malillugu pineqaatissinneqarsinnaalluni, takuuk inatsimmi tassani § 102. Inatsimmi maleruagassat matuma siuliani allassimasut, sulisitsisut akileraarutiniq nalimmassaanerannut atugassatut paasissutissanik eqqortunik tunniussisarnissaannut kajumissaanermit iluaqutaassapput.

3. Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 3. december 2012-imeersuq utaqqiisaasumik inissiat nalingisa akileraarusersorneqarnerat.

- a. Suliffitaarnermut tunngatillugu inissiaagallarfiusinnaasunut nalunaarsuisarneq qanoq pitsaaneruseq ingerlanneqarsinnaava?**
- b. Naliginnaasumik suliffimmut atatillugu inissaqartitaanermi ineqartorlu akiluteqarsimatinnagu nalunaaruteqartussaataasarneq tamakkiisumik qulakkeerqarsimanerluni?**

3a pillugu

Utaqqiisaasumik ineqarnerup sulisunut il.il. atugassiissutigineqarsimasup, nalingata isertitatut B-tut nalunaarutiginnissaanut sulisitsisoq pisussaaffeqarpoq. Oqaatigineqartariaqarpoq, sulisitsisup nalunaarsuinissaata nalunaarutiginninnissaatalu qulakkeernissaa Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliassarinnngimmagu, tassami sulisitsisut ataasiakkaat tamatuminnga pisussaaffeqarmata, takuuk akileraaruserinermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 2. november 2006-imeersumi § 30, imm. 1, nr. 4. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik ilitsersuutinik, nassuiaanernik aamma suliassaqaqfimmi suleriaatsinik nutaanik tamanut saqqummersitsilluni paasissutissanik tunniussisussaataaneq aamma suleriaaseq pillugit ilisimatitsissuteqartarpoq.

3b pillugu

Nutaamik inatsisiliornermut atatillugu tamatigut atuutilerneranik saqqummiisoqartarpoq. Tamatuma saniatigut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup, sullissivittut, ilaatigut ilitsersuutit, nassuiaanerillu, inatsisinut atuuttunut ilisimasaqalernissamut paasisimanninnissamullu iluaqutaasussat saqqummersittarpai. Allatigut inatsisit atuuttut paasisimanissaasa qulakkeernissaa, sulisitsisut nalinginnaasumik pisussaaffigaat.

Utaqqiisaasumik inissiat amerlanersaannut tunngatillugu, Namminersorlutik Oqartussat immikkoortortaanni aamma Nuummi suliffeqarfinnut imminnut ingerlattuni sulisunut utaqqiisaasumik inissiat aamma allat inissiiviugallartartut aqunneqarnerat pillugu kaajallaasitami § 4, imm. 2 innersuussutigineqartarpoq. Namminersorlutik Oqartussat, Sulisoqarnermut Aningaasaqarnermullu Aqutsisoqarfiup Namminersorlutik Oqartussat immikkoortortaanni aamma suliffeqarfinni imminnut ingerlattuni utaqqiisaasumik inissiat akileraaruserneqarnissaannik nalunaarutiginninnerit suliarisarpai.

4. Ilanngaaserisoqarnermut tunngasut

- a. Kilisaatit imaluunniit umiarsuit nunani allaniit aallalerneranni tamakkiisumik qulakkeerneqarsimasarnerluni, kilisaatini imaluunniit umiarsuarni inuttat/atorfilittat anngiortumik nioqqutissanik akileraarsuserneqarsinnaasunik nassataqarnerisut?**

- b. Island-nimi ilanngaaserisut imaluunniit politiit arlaatigut annertusisamik suleqatigisiinnaaneri siunnerfigalugit Naalakkersuisut oqaloqatiginninnernik ingerlatsilersaarnerpat?**

4a pillugu

Kalaallit Nunaat nunani allani oqartussaasunik aamma taakkua oqartussaasutut suliaqarneranni pisussaaffiliinissamut periarfissaqanngilaq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup oqartussaasutut suliaqarneq Kalaallit Nunaata killeqarfiata killingani suliarisarpaa. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik assersuutigalugu kilisaatini aamma umiarsuarni Kalaallit Nunaannut tikittuni misissugassanik tigusilluni misissuisarpoq.

4b pillugu

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik 2016-imi juunimili Islandimi aamma Savalimmiuni ilanngaaserinermit oqartussaasunut ilanngaaserinermit suliassaqarfimmi siunertanut nalunaarummik suliaqarpoq isumaqatigiissuteqangajalerlunilu. Ilanngaaserinermit suliassaqarfimmi suleqatigiinnerup annertusarneqarnera ingerlaavartumik sulissutigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut oqaatigineqassaaq, politiit suliassaqarfiat danskit naalagaaffiata aamma inatsisinik atuutsitsinermit ministereqarfiup ataaniimmat.

Neriuppunga matuma siulianiittuni apeqqutitit akineqarsimassasut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Aqqaluaq B. Egede